

*Персонажі вигадані,
війна справжня*

Руслан Борта

**ЛІ-ОДИ
СТАЮТЬ
ДУМКАМИ**

*повість
з елементами містики*

Київ

УДК 821.161

Б82

Борта Р. В.

Б82 Люди стають думками : повість. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 224 с.

ISBN 978-617-520-634-8

24 лютого Росія розпочала повномасштабну війну проти України.

Ця війна назавжди вписана в історію нашої держави.

Але ж історія пам'ятає події, а не думки. А наші думки про цю війну залишаться з нами.

Ця книга – збірка міркувань чотирьох персонажів, кожен із яких по різному зустрічає війну.

**УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
ЛІРАКНИГИ**

Видання підготовлено за сприяння державної установи "Український інститут книги" за кошти державного бюджету України та призначене для поповнення бібліотечних фондів. Авторська думка може не збігатися з офіційною позицією державної установи "Український інститут книги"

УДК 821.161

ISBN 978-617-520-634-8

© Борта Р. В., 2023

© Видавництво Ліра-К, 2023

РОЗДІЛ 1

РОМКО

– Привіт, Юльчику, вибач, що так пізно, дороги снігом позамітало, ледве пробився.

– Привіт, котику.

– Ти вже біжиш?

– Так. Мені на сьому вже треба бути там, ти що, забув?

– Та ні, як я міг забути, просто дороги... А ще я в маркет заїхав, м'яса купив.

Юльчик усміхається, вона завжди так робить, коли бачить на курячому філе стикер «курячі голови».

– Ти знову за своє? Знову голів накупив?

– Ну, а що? Ти ціни бачила? Я стільки не заробляю, щоб м'ясо за м'ясними цінами купувати.

– Ромко, спалишся ти колись.

– Юльчику! Не спалюся! До сих пір іще не спалився? Ні. А сімейний бюджет як бережу?

– Так. Ніколи мені. Я побігла, борщ у холодильнику. Розігрієш і малого погодувати не забудь. Усе! Цьомки!

Борщ у холодильнику – напевне, це єдина добра новина, яку я почув за сьогоднішній день. І хто, як не моя кохана, скаже мені ці теплі слова.

Я приїхав із нічної зміни з Києва, голодний і злий, як пес, а тут борщик свіжий настояний. Обожнюю борщ дружини – такий лише вона у мене готує. Якби ще вона мені його розігріла й насипала... Не те, щоб я був такий лінивий або руки не з того місця ростуть, ні. Просто я впевнений, з її рук він набагато смачніший, ніж із моїх.

Але розігрівати його доведеться мені, ще й малого нагодувати. То добре, як він голодний, а як не голодний, то змушувати доведеться.

Жінка працює в аптеці, у неї сьогодні нічна зміна. Завдяки обставинам у лютому ми маємо такий графік, за яким хтось із нас удома і малого не треба везти до баби з дідом. Я міняюсь, приїжджаю додому, а вона їде на свою зміну.

Привітався з малим, про домашнє завдання не запитую, знаю, що Юльчик не злізе з нього, доки все не буде так, як має бути.

Іду на кухню, несуч пакети з харчами. Накупив я сьогодні добряче, у двох маркетах був. Дістаю куряче філе, де на ціннику написано «курячі голови».

А що? Треба якось крутитися. Бачили, які тепер ціни на м'ясо? Юльчик, звісно, не дає добро на мої мутні махінації в супермаркетах, тому я завжди це роблю тоді, коли її немає поруч. Ну, і в різних супермаркетах. Там, де я не є постійним клієнтом.

Якщо коротко, я беру куряче м'ясо, позначаю його як курячі голови і пробиваю на касі самообслуговування. Таким чином, п'ять кілограмів м'яса для мене коштує менше, ніж сто гривень. А що? Треба якось крутитися. Ціни бачили? А зарплати? Я не думаю, що ті бізнесмени сильно постраждають, а мені треба сім'ю годувати.

Розібрав м'ясо на порції, по пакетах, тепер морозилка заповнена. На пару тижнів вистачить, а там уже на початку березня в Юльчика буде зарплата.

За вікном уже давно вечір.

Так, коли ти працюєш у Києві, а живеш за двісті кілометрів від нього, додому, після чергування, ти можеш потрапити лиш під вечір. З огляду на мою роботу: я працюю в управлінні державної служби надзвичайних ситуацій, ДСНС коротше. Це таке унікальне місце, де тебе після зміни просять ще доробити якийсь папірець або ще комусь щось допомогти.

– Ромко, ти вже додому зібрався? Ром, занеси, будь ласка, ще це начальнику. Ром, а де отой план, що мав лежати в тій папці? У тій папці й лежить? А папка та де? У столі? Та немає в столі. Ромо, знайди, будь ласка, ще ту папку. Ром. А ти тоді оті відомості робив? А зроби ще раз, будь ласка. Ти додому вже зібрався? Ром, ну то ж десять хвилин часу, дороби та їдь спокійно.

І Рома йде і робить. Рома сонний, пів ночі не спав, але Рома то як добра душа, або управлінський кінь – усе зробить, усе допоможе і замість того, щоб о дев'я-

тій годині зібрати свої манатки та їхати додому, Рома ще до одинадцятої займається якоюсь фігнею.

Загалом як не одне, то друге.

А потім ще в Києві заїду в якийсь супермаркет – ну, не буду ж я в рідному Ніжині махінації з головами робити. Ніжин – то є маленьке місто, де всі всіх знають, а в Києві ніхто нікого не знає. Ще в жодному маркеті ні разу знайомого не зустрів.

Ну, десь так і виходить, коли Юльчик на чергування, а я – з чергування, ми бачимося або біля під'їзду, або в коридорі.

Юльчик їздить на роботу маршруткою, скільки разів казав їй зробити права, а вона – ні і все. Кажу, дай зробимо, тут на машині п'ять хвилин їхати, а вона не хоче. Каже, водіння авто – то не її.

Можливо, й має рацію, бо її – це кулінарія, вона у мене готує так, ніби її Боженька в руки поцілував. Хоча, скажу чесно, я теж готувати вмію, але я готую чоловічу кухню, на природі. На кухні я не хазяїн, тут у Юльчика все на своїх місцях лежить, тут Юльчик куховарить.

Я приїхав без настрою, кажуть, у нас скоро війна почнеться. Говорять на кожному кроці. У нас люблять говорити про всякі жахіття: то смертельним вірусом усіх лякають, то економічною кризою, а тепер про війну всі раптом заговорили.

Задовбали вже, якщо чесно.

Кажуть, що російські війська під кордоном зібралися, техніку зігнали, навчання там якісь проводять. Але

мені як простому робочому мужикові у війну якось не віриться. Московити, звісно, народ дикий, вони постійно свого носа кудись пхають, їм довіри ніякої немає, ще з часів, як вони Крим окупували, немає.

Але ж...

Не бачу я, щоб країна наша до війни готувалася. Бачу тільки розмови й постійні політичні срачі на тему, за якого ж гаранта ми жити краще стали, за того, що нині, чи за того, що був.

Сказати чесно, я як за того жив від зарплати до зарплати, так і за цього живу. І нічого не помінялося, хіба за цього дорогу до Києва закатали. Я такої дороги там за всі свої тридцять років не бачив. А в інших питаннях усе як було, так і є. Може, хтось краще жити став, а хтось гірше, але то точно не я.

Усі на кожному кроці бубнять про ту війну. Кажуть, Росія нападати на нас зібралася.

Хіба ті московити вже остаточно мізками поїхали? Хіба не дійшло до них, що їх тут з квітами ніхто не чекає? Або як ото у Фейсбуці тоді прикол був, що ми їх з «Гвоздиками» та «Піонами» зустрічатимемо.

Хах...

Якщо чесно, то дістали мене вже ці розмови про війну. Куди не глянь, хоч у який магазин зайти, всі по кутках бубнять. А буде. А не буде. А от там кажуть, що буде... А там кажуть, що не буде...

Борщ уже гарячий, насипав собі й малому. Поїли. Добре так на душі стало. Може, тому я й був злий. Бо

голодний? Та напевне так і є. З дев'ятої години нічого-сінько не їв.

До речі, треба ще подивитися, що там малому на ранок зварити. Наче був сьогодні в маркеті, півтори тисячі гривень лишив, а холодильник як був пустий, так і є.

Може, сосиски на ранок піти купити?

- Малий!
- Шо?
- Сосиски на ранок будеш?
- Буду.

От і добре. Вдягаю курточку, на вулиці доволі зимно сьогодні. Дивлюся, що там у мене з фінансами. Наче тиждень тому зарплату отримав, а вже дві тисячі лишилося. Треба якось хоч до авансу Юльчика дотягнути.

Але то зараз із тими цінами срака повна всюди.

Спускаюсь униз.

Звідки в людей гроші? Он подивитися на мого сусіда знизу. Однокласник із дитинства. Меблями в Києві займається. Два роки тому приїхав, закалашматив євроремонт у квартирі й поїхав. Питаю, нащо тоді ремонт робив? ХЗ. Чи продати, може, хоче. Але ніде ні вивіски немає, нічого.

Якось ще тоді поцікавився у нього, скільки буде шафа-купе нам у спальню поставити. Порахував мені десять тисяч. То, бляха, майже моя зарплата, блін. Звідки у людей такі гроші?

Але вони ніколи не скажуть. Не скаже навіть тому, з ким за однією партою в школі сидів. Гроші псують людей, це я точно знаю. Це я на сто відсотків упевнений.

От таке воно, життя.

Зайшов у магазин. Купив сосисок, узяв собі, малому і на дружину. Вона зі зміни приїде, теж голодна буде.

Узяв собі дві пляшки міцного пива і сухарики зі сметаною. Хоч і зі зміни приїхав, але щось спати ні разу не хочеться. Поп'ю пивця, телік трохи повтикаю, воно й само спати захочеться.

Пиво п'ю лише міцне. Терпіти не можу звичайне світле. Пиво має розслаблювати після напруженої роботи, а світле пиво хоч скільки пий, тільки сцяти бігаєш.

Повертаюсь додому, малий уже в ліжку улігся. Дивлюся на годинник, уже дев'ята вечора. Ого, як швидко час іде. Треба запитати, чи вони з мамою рюкзака зібрали. Але, може, хай спить уже. Завтра спитаю.

Я намагаюсь не лізти в ту їхню теперішню школу. Там Юльчик усім займається. Ну, а що то за школа, онлайн? Сидиш і в монітор дивишся, так хіба то школа? Нормальна школа – це коли ти сидиш за партою, руку тягнеш або переляканий сидиш мовчки, бо матеріал слабенько вивчив. Ото школа, а ця дистанційка – то так, до сраки двері.

Якби я так учився, то точно десь би гівно місив комунальником.

Іду в кімнату, беру пивце, якраз із сухариками. Сідаю на диван, думаю щось по теліку подивитися.

О-о-о, якраз політичне ток-шоу. Зараз знову про війну говоритимуть. Треба перевірити, спить малий чи ні? Бо тато зараз буде матюкатися. Тато по-іншому не вміє політичні передачі дивитися.

Якби тому політику зарплату, як у мене, я подивився б, як він би в тому костюмчику розумні речі розказував. А якби ще, як я, жив за двісті кілометрів від Києва і катався б раз на три дні, щоб ту нещасну копію заробити... Ото тоді менше би тринділи там на тих ефірах.

Ох ти що! Шуфрича пиздять.

Оце вже цікаво.

Оце треба подивитися.

У світі кажуть, що в Україні буде війна, а в Україні в прямому ефірі проросійському народному депутату Верховної Ради пику набили... Ні... Я не вірю. Якби була реальна загроза війни, ми б до чогось готувались! Ну, чи не так це робиться? Якщо по-нормальному? Чи в нас не може бути по-нормальному?

Може, якісь би заняття проводили з населенням. Якісь підвали перевіряли б, війська доукомплектовували, техніку ближче до кордонів підігнали б.

А тут що?

На пів екрана розбита морда Шуфрича. І всім, бляха, тепер весело буде. Це як пити дати. Шуфрич тепер мем місяця в Україні буде. Треба у Фейсбук зайти, можливо, вже перші і є.

Яка війна?

Ні. Я не з тих, які політикам вірять і довіряють. Я – простий робітник. Із тих, які працюють, а не пиздять. Працюю в Києві, живу за двісті кілометрів від нього. Ну, а що? Годувати сім'ю якось треба.

О-о-о, Юльчик телефонує.

– Що там, Юльчику? Поїв. Ой... Смачний, як завжди. Бездоганний. Та сиджу, дивлюся «Свободу слова», чи як її там... Та он Шуфричу їбал... бляха... пику, коротше, набили... Та, я думаю, скоро побачиш у мемах... Ти ж знаєш наш народ... Веселішого народу у світі немає... Г-г-г... Та я думаю, що не буде війни. Ну, яка війна, Юльчику... Я думаю, що ми якусь техніку бачили б, ну, якось готувалися б. А тут он Шуфричу пику б'ють... Ой... Давай будемо спокійно дивитися, що буде далі. Добре... Люблю тебе, Юльчику, я сосисок на ранок купив. Добре... Цьомаю...

Буде війна?

Та ні. Не буде. Не вірю.

А як буде?

Он учора, на сутках, начальника управління зустрів. У нього на обличчі навіть стурбованості не було. Ходить як неприкаяний, і документи йому всі носять. Як носили, так і носять. Хіба країна, в якій наближається війна, будуть так багато документів носити? Задрало це все, бляха.

А як буде війна, то що робити? Ну, то й буде, а що я зроблю? То не від мене залежить.

У нас, в управлінні, на цей випадок навіть сейф спеціальний є. Начальник мій сказав, що там усе розписано. Весь алгоритм дій помічника чергового з управління. А якщо є алгоритм, то і я, відповідно, спокійний маю бути.

Я тоді подивився на свого шефа, і якби він не був моїм шефом, сказав би я йому все, що думаю з приводу того сейфа і його особисто.

Бо, напевно, про той сейф я знаю більше, ніж він.

Пів року тому начальник штабу там з перевіряючим той сейф розкривали, щось там перевіряли, шукали, купу недоліків понаписували нам тоді. Але головне, що сейф запечатали й ніхто більше його не відчиняв. Бляха... Чесне слово, бо я там акуратно поміточку зробив. А що? Цікаво мені, відчинять його ще раз чи ні. А потім, кожне чергування, я перевіряв, чи нічого там не змінилося. І що ви думаєте? Та як була та печатка, з моєю поміткою, так і залишилася.

Усі ходять, туплять, на пісюни собі наступають, і все.

У нас працюють лише тоді, коли півень жарений в одне місце кляне. А так ми нічого робити не будемо. А для чого?

У нас приказка така є, ще радянська: «Хто вприси задайот, тот по службє не растьот». От усі й ходять по управлінню, туплять. А я шо? Я теж ходжу, теж туплю на чергуваннях. Бо гроші платять, тому й ходжу. Якби не платили, завалив би давно вже той болт і ні фіга не робив.